NORAKSTS
Lieta Nr.C33368219,
C-0981-20/3
ECLI:LV:RIRT:2020:1112.C33368219.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020.gada 12.novembrī

Rīgas rajona tiesa šādā sastāvā
tiesnese I.Čudina,
ar sekretāri B.Gulbe,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par brīdinājuma par vienpusēju atkāpšanos no līgumiem un saistību pirmstermiņa izpildi atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

[1] 2019.gada 27.maijā Rīgas rajona tiesā prasītāja /pers. A/ cēla prasību pret atbildētāju /pers. C/ par vienpusēju atkāpšanos no līgumiem un saistību pirmstermiņa izpildi atzīšanu par spēkā neesošu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2018.gada 18.janvārī starp LAS "/Nosaukums/" administratoru /pers. D/ un /pers. E/ tika noslēgts cesijas līgums par LAS "/Nosaukums/" prasījuma tiesību pret prasītāju, kas izriet no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005, nodošanu /pers. E/.

2019.gada 22.maijā prasītāja pa pastu saņēma atbildētāja pārstāvja /pers. F/ 2019.gada 15.maija brīdinājumu par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005 un saistību pirmstermiņa izpildi un pilnā apmērā atmaksu saskaņā ar kredīta līgumu un tā pārjaunojumu saņemto un neatmaksāto kredītlīdzekļu summu EUR 97623,97 apmērā un kredītprocentu parādu EUR 674,01 apmērā un kredītprocentu parādu EUR 674,01 apmērā.

Savu brīdinājumu un vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma atbildētāja pārstāvis motivējis ar sekojošo: atbildētājs ar 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma kā cesionārs ir ieguvis /pers. E/ kā cedenta tiesības uz saistību izpildījumu, kuras izriet no kredīta līguma un hipotēkas līguma ar attiecīgajiem pārjaunojumiem. Kredīta līguma pārjaunojuma 2.2.10.punkts paredz aizņēmēja pienākumu apdrošināt par labu aizdevējam nekustamo īpašumu 5 darba dienu laikā pēc līguma noslēgšanas, iepriekš saskaņojot ar aizdevēju apdrošināšanas sabiedrību un noteikumus un iesniegt aizdevējam apdrošināšanas polisi, kā arī nodrošināt apdrošināšanas polises spēkā esamību, kā arī iesniegt aizdevējam dokumentus par apdrošināšanas prēmijas samaksu. Tomēr, prasītāja nav iesniegusi ne atbildētājam, ne /pers. E/ dokumentus, kas apliecinātu, ka nekustamais īpašums būtu apdrošināts un apdrošināšana būtu pagarināta. Prasītāja nav arī iesniegusi dokumentus, kuri apliecinātu apdrošināšanas prēmijas samaksu un nav saskaņojusi ar atbildētāju vai /pers. E/ apdrošinātāju un apdrošināšanas līguma noteikumus. Līdz ar to, atbildētājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no kredīta līguma un tāpēc atbildētājs paziņo par vienpusēju atkāpšanos no 2015.gada 10.decembrī noslēgtā 2005.gada 16.februāra kredīta līguma Nr.HK-8/2005 pārjaunojuma un pieprasa no prasītājas veikt no kredīta līguma izrietošo saistību pirmstermiņa izpildi un pilnā apmērā atmaksāt saskaņā ar kredīta līgumu un tā pārjaunojumu saņemto un neatmaksāto kredītlīdzekļu summu.

Prasītāja nav saņēmusi apliecinājumu par 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma noslēgšanu vai paziņojumu par cesiju un līdz šim laikam prasītāja katru mēnesi godprātīgi pārskaitīja /pers. E/ naudas summas, kuras izriet no 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma, nevis no 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma.

Prasītājas pārstāvis Zemesgrāmatu nodaļai iesniedza iesniegumu par 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma izsniegšanu. 2019.gada 24.maijā prasītājas pārstāvis saņēma cesijas līguma kopiju. Iepazīstoties ar 2018.gada 29.oktobra cesijas līgumu, prasītājas pārstāvis konstatējis, ka līgumā minēts ka cesionārs pārņem un iegūst cedenta nododamo prasījumu, kā arī rīkojas ar kreditora tiesībām attiecībā uz nododamo prasījumu no brīža, kad cedents saņem maksu par nododamā prasījuma cedēšanu. Vienlaicīgi minēts, ka cesionārs apņemas samaksāt cedentam pilnu maksu par nododamā prasījuma cedēšanu EUR 102251,57 divu kalendāro gadu laikā no šī līguma parakstīšanas.

Ievērojot minēto, prasītājas pārstāvis uzskata, ka atbildētājam kā cesionāram nav tiesības rīkoties ar kreditora tiesībām, jo līdz šim laikam /pers. E/ kā bijušais cedents nav saņēmis pilnu maksu par nododamā prasījuma cedēšanu EUR 102251,57 apmērā. Šo faktu apstiprina arī tas, ka prasītāja līdz šim laikam katru mēnesi pārskaitīja /pers. E/ naudas summas, kuras izriet no 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma, nevis no 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma. Atbildētājam nav tiesības vienpusēji atkāpties no kredīta līguma un pieprasīt no prasītājas veikt no kredīta līguma izrietošo saistību pirmstermiņa izpildi un pilnā apmērā atmaksāt saskaņā ar kredīta līgumu un tā pārjaunojumu saņemto un neatmaksāto kredītlīdzekļu summu, jo saskaņā ar Civillikuma 1800.pantu prasības cesija, ja par to nav citādi norunāts, atzīstama par paša tā prasījuma cesiju, kurš ir prasības priekšmets, bet uz cesionāru (1801.panta) pāriet tikai prasījuma tiesība, bet ne tā līgumiskā attiecība, no kuras šī tiesība izriet. Civillikuma 1800.pants paredz, ka uz cesionāru pāriet tikai prasījuma tiesība, bet ne līgumiskā attiecība, no kuras šī tiesība izriet.

Prasītāja, tulkojot Civillikuma 1800.panta normu un 2018.gada 29.oktobra cesijas līgumu saturu, saprot, ka prasītājai nav pienākumu apdrošināt par labu atbildētājam nekustamo īpašumu un iesniegt viņam apdrošināšanas polisi, kā arī nodrošināt apdrošināšanas polises spēka esamību. Atbildētājs aizkāra prasītājas tiesības, jo nebija nosūtīts apliecinājums par 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma noslēgšanu vai paziņojums par cesiju.

Tāpēc 2019.gada 15.maija brīdinājums par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005 un saistību pirmstermiņa izpildi ir spēkā neesošs.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 1., 128., 130., 131.pantu, Civillikuma 1., 1635., 1800.pantu, tiek lūgts tiesu apmierināt prasību par 2019.gada 15.maija brīdinājuma par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005 un saistību pirmstermiņa izpildi

atzīšanu par spēkā neesošu; piedzīt no atbildētāja valsts nodevu EUR 70,00 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 3,20.

[2] 2019.gada 10.jūnijā tiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi par celto prasību, norādot, ka prasību neatzīst un tiesvedība lietā izbeidzama.

Ar Zemesgrāmatu tiesneša 2018.gada 23.decembra lēmumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs A/ IV daļas 3.iedaļas 7.1.punktā ir grozīts 1. un 2. iedaļas ieraksts Nr.5.1, izsakot to šādā redakcijā: "cedēta prasījuma tiesība. Cesionārs: /pers. C/, Cedents: /pers. E/.

Zemesgrāmatu likuma 1.panta otrais teikums paredz, ka zemesgrāmatas ir visiem pieejamas, un to ierakstiem ir publiska ticamība. Līdz ar to prasītājai cesijas fakts ir paziņots ar 2018.gada 23.decembra ierakstu Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/.

Prasītāja kā nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra Nr./kadastra numurs/, īpašniece nevar atsaukties uz to, ka nezināja, kādas tiesības ir nostiprinātas uz prasītājai piederoša nekustamā īpašuma. Atbildētāja ieskatā, cesija ir paziņota ar publiski ticamu ierakstu zemesgrāmatā uz prasītājai piederoša nekustamā īpašuma 2018.gada 23.decembrī.

Ar izdruku no zemesgrāmatas informācijas sistēmas tiek pierādīts, ka cesijas līgums ir ticis noslēgts, jo pretējā gadījumā cesija netiktu reģistrēta zemesgrāmatā. Šī izdruka arī pierāda, ka cesija ir tikusi paziņota prasītājai, jo viņai kā īpašuma īpašniecei bija jāzina, kādas tiesības publiskā reģistrā ir reģistrētas uz viņas īpašuma.

Civillikuma 1801.panta otrais teikums paredz, ka parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina. Līdz ar to paziņojuma nosūtīšanai nav nekādas ietekmes uz cesijas spēkā esamību. Civillikuma 1804.pants nenosaka nekādus noteikumus tam, kādā formā ir jāpaziņo par cesiju. Turklāt Civillikuma 1805.pants paredz, ka cesionārs var jau no paša cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu. Paziņojums par cesiju nekādā veidā neietekmē cesijas spēkā esamību, jo saskaņā ar minēto Civillikuma 1805.pantu cesionārs prasījumu iegūst jau ar cesijas brīdi - tas ir vēl pirms paziņojuma nosūtīšanas.

Par cesiju tiek paziņots arī pašā 2019.gada 15.maija brīdinājumā, kuru prasītāja lūdz atzīt par spēkā neesošu.

/pers. E/ un atbildētājs 2018.gada 20.decembrī ir sastādījuši pielikumu Nr.1 pie 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma. Šajā pielikumā puses vienojas grozīt 2018.gada 29.oktobra cesijas līgumu nosakot, ka saskaņā ar cesijas līgumu cedējamās tiesības cesionārs ir ieguvis ar cesijas līguma noslēgšanas brīdi - 2018.gada 29.oktobrī. Tātad cesionārs ir ieguvis kreditora tiesības pret parādnieku ar 2018.gada 29.oktobri, un jau no 2018.gada 29.oktobra ir tiesīgs pieprasīt parāda samaksu saskaņā ar cesijas līgumu. Turklāt pielikumā Nr.1 arī ir noteikts, ka puses vienojas, ka samaksas termiņš par cesijas līgumā paredzēto prasījumu tiek pagarināts uz trim kalendārajiem gadiem no cesijas līguma noslēgšanas brīža. Tātad šobrīd vēl nav iestājies samaksas termiņš, bet prasījuma tiesību iegūšanu cesijas līguma dalībnieki izvēlējušies noteikt ar 2018.gada 29.oktobri. Tas nozīme, ka apstāklim, ka atbildētājs vēl nav veicis samaksu par prasījuma tiesību cesiju šajā lietā nav nozīmēs, jo viņam saskaņā ar cesijas līgumu un tā pielikumu Nr.1 vēl nav iestājies samaksas termiņš, bet prasījuma tiesības viņš jau ir ieguvis saskaņā ar pielikuma Nr.1 pie cesijas līguma noteikumiem.

Turklāt cesijas līgumam Civillikums neparedz atlīdzības raksturu, kas nozīmē, ka atlīdzības veikšana nekādā veidā neietekmē cesijas līguma spēkā esamību, turklāt, vēl jo vairāk, atlīdzības veikšanai nav nekāda ietekme uz parādnieku. Civillikuma 1801.pants paredz, ka parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina. Līdz ar to cedenta un cesionāra savstarpējās attiecības par norēķiniem nekādā veidā neattiecas uz parādnieku.

Civilprocesa likuma 1.panta pirmā daļa paredz, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Tātad Civilprocesa likuma paredz vēršanos tiesā vienīgi gadījumā, ja tiek aizskartas vai apstrīdētas personas tiesības vai intereses. Prasības pieteikumā ir norādīts, ka atbildētājs aizkar prasītājas tiesības, jo nebija nosūtīts apliecinājums par 2018.gada 29.oktobra cesijas līguma noslēgšanu vai paziņojums par cesiju. Līdz ar to prasības pieteikumā nav norādīts, kādu tieši tiesību aizskārumu prasītājas tiesībām nodara pats 2019.gada 15.maija brīdinājums. Civillikuma 1635.pants paredz, ka tiesību aizskārums ir neatļauta darbība, kuras rezultātā ir nodarīts kaitējums. Konkrētajā gadījumā 2019.gada 15.maija brīdinājums nerada absolūti nekādu kaitējumu prasītājai. Prasītāja celtā prasība šajā lietā ir uzskatāma par negatīvu atzīšanas prasību ar prejudiciālu raksturu, tomēr Civilprocesa likums nekādā gadījumā nepieļauj šādas prasības celšanu tiesā.

Apstākli, ka šādu negatīvu atzīšanas prasību celšanu nepieļauj Civilprocesa likums neskaitāmas reizes ir apstiprinājusi Augstākā tiesa savā judikatūrā. Visas civillietas bez izņēmuma, kuras tiek ierosinātas uz atzīšanas prasības pamata, Augstākā tiesa izbeidz. Tādā veidā pieļaujot negatīvas atzīšanas prasības pieņemšanu un izskatīšanu līdz pat Augstākajai tiesai tiek nepamatoti tērēti valsts administratīvie resursi un radīta nepamatota tiesu noslodze. Senāta judikatūrā nostiprināta atziņa, ka prasītājam nav prasījuma tiesības atzīšanas prasības celšanai, jo nav normu, kas paredzētu personai iespēju tiesas ceļā prasīt juridiskas attiecības pastāvēšanas vai nepastāvēšanas atzīšanu un tiesvedība civillietā izbeidzama pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu.

Senāta Civillietu departaments 2019.gada 11.aprīlī taisījis spriedumu civillietā Nr.C29455615, SKC-81/2019. Šajā lietā tiesvedība ierosināta par rēķina daļēju atzīšanu par spēkā neesošu un arī šajā lietā atzīts, ka vienkārši personas pieprasījums veikt samaksu nedod nekādas tiesības celt prasību tiesā par pieprasījuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Civilprocesa likums paredz skaidru kārtību, kādā ir apstrīdama prasība par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu. Tiesvedības ierosināšana šajā lietā arī potenciāli pārkāpj Civilprocesa likuma 406.panta pirmajā daļā noteikto lietu izskatīšanas kārtību, jo kā jau ir norādīts 2019.gada 15.maija brīdinājumā, šis brīdinājums iesniegts ar mērķi izmantot Civilprocesa likumā paredzētās tiesības lūgt saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu. Savukārt šajā lietā lūgts atzīt brīdinājumu par spēkā neesošu, kaut arī prasība par saistību bezstrīdus izpildīšanas apstrīdēšanu ir jāceļ likumā noteiktajā kārtībā, nevis patvarīgi, pirms vispār ir iesniegts pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, lūdzot atzīt par spēkā neesošu brīdinājumu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 1.pantu un 223.panta 2.punktu, tiek lūgts tiesu izbeigt tiesvedību civillietā.

[3] Ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 27.jūlija lēmumu nolemts aizstāt atbildētāju /pers. C/ ar tā tiesību pārņēmēju /pers. B/.

[4] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis celto prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasības pieteikumā norādītajiem motīviem un lūdza to apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis celto prasību neatzina un lūdza prasību noraidīt uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem pamatiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausījusies tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka prasība ir noraidāma.

[6] Lietā nodibināts, ka saskaņā ar 2018.gada 29.oktobra cesijas līgumu sākotnējais atbildētājs /pers. C/ kā cesionārs bija ieguvis visas prasījuma tiesības, kas izriet no 2005.gada 16.februāra kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un tā 2015.gada 10.decembra pārjaunojuma, kas bija noslēgti

starp AS "/Nosaukums/" un /pers. G/, bet pārjaunojums arī ar prasītāju, un kas izriet no 2005.gada 16.februāra hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005, saskaņā ar kuru /pers. G/ ieķīlājis nekustamo īpašumu /adrese/, bet ar grozījumiem hipotēkas līgumā kā ieķīlātājs noteikta prasītāja lietā. Minētās prasījuma tiesības sākotnēji cesijas ceļā saskaņā ar 2018.gada 18.janvāra cesijas līgumu bija ieguvis /pers. E/ no AS "/Nosaukums/".

Tāpat lietā nodibināts, ka sākotnējais atbildētājs 2019.gada 15.maijā nosūtīja prasītājai brīdinājumu par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 pārjaunojuma un saistību pirmstermiņa izpildi pilnā apmērā.

Vienpusējā atkāpšanās pamatota ar atsaucēm uz kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 4.6.1.punktu un 2.2.10.punktu, t.i., pamatojoties uz to, ka nav veikta par ķīlu kalpojošā nekustamā īpašuma apdrošināšana par labu ķīlas ņēmējam, iepriekš saskaņojot apdrošināšanas sabiedrību.

Civillikuma 1635.pants paredz, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl aizskārēju par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Ja neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda. Darbība šeit jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

Prasības pieteikums pamatots ar sākotnējā atbildētāja darbību – vienpusēju atkāpšanos un paziņojuma par to nosūtīšanu.

Ņemot vērā, ka minētās darbības, uz ko prasības pieteikumā norādījusi prasītāja, nav izpaudušās kā noziedzīgs nodarījums, prasītājai saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu jāpierāda morālā kaitējuma rašanās.

Tiesa nodibinājusi, ka pušu strīda pamatā ir atšķirīga izpratne par sākotnējā atbildētāja tiesībām, atsaucoties uz kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu, vienpusēji atkāpties no līguma, jo prasītāja uzskata, ka sakarā ar cesijas līguma noslēgšanu minētā līguma prasības uz cesionāru nav attiecināmas, iekams sākotnējais atbildētājs uzskatīja, ka cesijas ceļā ir iegūtas arī tiesības piemērot kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu.

Kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkts paredz, ka aizņēmējs apņemas ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā pēc šī līguma noslēgšanas apdrošināt šī līguma I daļas 7.punktā minēto nekustamo īpašumu par labu aizdevējam, iepriekš saskaņojot ar aizdevēju apdrošināšanas sabiedrību un apdrošināšanas noteikumus, un iesniegt aizdevējam attiecīgo apdrošināšanas polisi. Nodrošināt, lai iepriekšminētā apdrošināšana tiktu uzturēta spēkā visā šī līguma darbības laikā, nepieciešamības gadījumā pagarinot apdrošināšanas polises darbības termiņu, un ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā līdz apdrošināšanas polises darbības termiņa beigām iesniegt aizdevējam jaunu apdrošināšanas polisi ar pagarinātu apdrošināšanas termiņu. Bez tam aizņēmējs apņemas nodrošināt, lai ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā līdz apdrošināšanas prēmijas maksājuma termiņa iestāšanās aizdevējam būtu iesniegti apdrošināšanas prēmijas samaksu apliecinošie dokumenti.

Minētā līguma II daļas 4.6.1.punktā pielīgts, ka aizdevējs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no šī līguma un pieprasīt no aizņēmēja atmaksāt aizdevējam visu saņemto un neatmaksāto kredītlīdzekļu, uzskaitīto kredītprocentu un visu no šī līguma izrietošo blakus prasījumu summu pirms termiņa, un savukārt aizņēmējam ir pienākums veikt minēto maksājumu ne vēlāk kā desmit darba dienu laikā pēc attiecīga paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no šī līguma saņemšanas no aizdevēja, ja netiek pildīti vai netiek pienācīgi pildīti šī līguma II daļas 2.2.10.punkta noteikumi.

Civillikuma 1800.pants paredz, ka prasības cesija, ja par to nav citādi norunāts, atzīstama par paša tā prasījuma cesiju, kurš ir prasības priekšmets; bet uz cesionāru pāriet tikai prasījuma tiesība, bet ne tā līgumiskā attiecība, no kuras šī tiesība izriet.

Pamatojoties uz minēto prasītājas ieskatā cesijas ceļā pārgājusi tikai prasījuma tiesība, bet nevis visa saistība, līdz ar to prasītājai nav pienākums pret cesionāru pildīt kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta prasības un sākotnējam atbildētājam nav arī tiesiska pamata vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt saistību pirmstermiņa izpildi, sakarā ar ko prasītāja cēlusi tiesā prasību par 2019.gada 15.maija brīdinājuma par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.HK-8/2005 un hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005 un saistību pirmstermiņa izpildi atzīšanu par spēkā neesošu.

Novērtējot celtās prasības pamatotību, tiesa secina, ka prasītāja ir pārpratusi Civillikuma 1800.panta saturu un nozīmi un kļūdaini uzskata, ka sakarā ar veikto cesiju prasītājai vairs nebija jāpilda kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta prasības attiecībā uz cesionāru.

Tiesiskajā regulējumā ietvertā norāde, ka par cesijas līguma priekšmetu var būt tikai prasījuma tiesība, bet nevis pati līgumiskā attiecība, no kuras izriet konkrētais prasījums, nenozīmē, ka prasītājai sakarā ar notikušo cesiju nebija jāpilda no kredīta pārjaunojuma līguma izrietošie pienākumi pret cesionāru, bet gan minētā norāde, pirmkārt, paredz liegumu cedēt necedējamus prasījumus, otrkārt, paredz tiesības cesijas ceļā nodot ne tikai visus prasījumus vienam cesionāram, bet paredz tiesības to sadalīt vairākiem cesionāriem attiecīgi nosakot katram prasījuma tiesību saturu (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri, Saistību tiesības (1401.-2400.p.), prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija, 294.-296.lpp.*).

Ņemot vērā, ka līgumiskās attiecības var saturēt arī tādus prasījumus, kas nav cedējami, un tiesiskais regulējums pieļauj no vienām līgumiskajām attiecībām izrietošos dažādos prasījumus cedēt, Civillikuma 1800.pantā iekļauta norāde par to, ka līgumiskā attiecība pati par sevi nav cedējama, bet tas nenozīmē, ka prasījuma tiesības, kas tiek cedētas, tiktu cedētas bez tiesībām pieprasīt cedētajā prasījumā ietilpstošo līguma noteikumu izpildi vai bez tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma gadījumā, ja prasījumā ietilpstošo līguma noteikumu izpilde netiek ievērota.

Minētais arī atbilst Civillikuma 1806.panta pirmajā daļā norādītajam, ka cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības, nekā bijušas cedentam, bet pats prasījums pāriet uz viņu ar visām pie tā piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām, pat arī tad, ja tās būtu pamatotas uz personīgu labvēlību pret cedentu, ciktāl par tām nav tieši noteikts izņēmums no šā noteikuma; kā arī Civillikuma 1805.pantā noteiktajam, ka cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Secīgi, reizē ar cesiju pāriet visas ar prasījumu saistītās tiesības, jo cesija pati par sevi nav domāta, lai atvieglotu parādnieka stāvokli. Ar prasījumu saistībām un pie tā piederīgām tiesībām jāsaprot tiesības, kuras nodrošina prasījumu, kā arī citas ar prasījumu saistītas tiesības, t.i., tādas tiesības, kuras nevar atdalīt no prasījuma, lai tās patstāvīgi realizētu. Tā kā saskaņā ar Civillikuma 1806.pantu prasījums pāriet uz cesionāru kopā ar visām pie tā piederīgajām tiesībām, ciktāl par tām nav tieši noteikts izņēmums no šā noteikuma, tad cedents, slēdzot cesijas līgumu, var noteikt dažādus izņēmumus, saskaņā ar kuriem uz cesionāru pāriet tikai daļa vai arī tikai atsevišķas pie prasījuma piederīgas tiesības. Tātad - ja cesijas līgumā nav paredzēti izņēmumu, tad uzskatāms, ka prasījums cedēts kopā ar visām pie tā piederīgām tiesībām. Ar pie prasījuma piederīgām tiesībām jāsaprot tiesības, kuras saistītas ar pašu prasījumu, bet nevis ar kreditora personu (*sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri, Saistību tiesības (1401.-2400.p.), prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija, 305.-307.lpp.*).

Novērtējot 2018.gada 29.oktobra cesijas līgumu un 2018.gada 18.janvāra cesijas līgumu, secināms, ka sākotnējam atbildētājam pārgājušas visas prasījuma tiesības, kas izriet no 2005.gada 16.februāra kredīta līguma Nr.HK-8/2005, tā 2015.gada 10.decembra pārjaunojuma, 2005.gada 16.februāra hipotēkas līguma Nr.HK-8/1/2005 un grozījumiem hipotēkas līgumā, līdz ar ko secināms, ka līdz ar minēto sākotnējam atbildētājam bija pamatotas tiesības 2019.gada 15.maijā sastādīt paziņojumu atsaucoties uz kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu un II daļas 4.6.1.punktu, tā kā prasītāja pieļāva kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta neizpildi.

Civillikuma 1806., 1807.pants norāda, ka ar cesiju pāriet visi cedētā parāda nodrošinājumi (galvojums, solidāra saistība, ķīla, utt.) un visas citas ar prasījumu saistītās tiesības. Tomēr cesionārs nav tiesīgs vienpusēji mainīt līguma noteikumus vai izvirzīt jaunus noteikumus, piemēram, nevar rēķināt

lielākus procentus vai līgumsodu, kā to paredz iepriekš noslēgtais līgums. Tādējādi tiek aizsargāts parādnieks, lai izslēgtu cesionāra iedzīvošanās iespējas (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 27.maija spriedumu lietā SKC-399/2016 (C33371612)*).

Taču konkrētajā gadījumā sākotnējam atbildētājam cedēti no kredīta līguma, tā pārjaunojuma, hipotēkas līguma un vienošanās izrietošie prasījumi, tostarp tiesības prasīt līguma pirmstermiņa izpildi, tādēļ prasītāja nepamatoti uzskata, ka prasītājai līdz ar cesiju zudis pienākums pildīt savus pienākumus, kas pielīgti cedēto prasījumu ietvaros. Prasījumu cesija neatsvabina parādnieku no līgumā ietverto pienākumu izpildes.

Faktu, ka prasītāja pieļāva kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta neizpildi, prasītāja neapstrīdēja, gluži pretēji, tiesas sēdē prasītājas pārstāvis atzina, ka minētās prasības līdz ar cesiju vairs netika pildītas. Respektīvi, ieķīlātais nekustamais īpašums tika apdrošināts par labu ķīlas ņēmējam tikai līdz brīdim, kad ķīlas ņēmējs bija AS "/Nosaukums/", bet pēc 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma noslēgšanas prasītāja kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta prasības pārstāja pildīt un par ķīlu kalpojošais nekustamais īpašums tika apdrošināts, nenorādot cesionārus kā apdrošināšanas atlīdzības saņēmējus.

Novērtējot tiesas norādīto attiecībā uz cesijas sekām, konstatējams, ka prasītājas rīcība - pēc 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma noslēgšanas par ķīlu kalpojošo nekustamo īpašumu apdrošinot, nenorādot cesionārus kā apdrošināšanas atlīdzības saņēmējus, nav atzīstama par pamatotu.

Sākotnējais atbildētājs vienpusējo atkāpšanos nav saistījis ar prasītājas pieļautu saistību izpildes maksājumu kavējumu, līdz ar to prasītājas norādēm par veikto norēķinu saistību izpildei konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes.

Ņemot vērā, ka sākotnējais atbildētājs pārņēma prasījuma tiesības no ar 2018.gada 18.janvāra cesijas līgumu prasījuma tiesības pret prasītāju ieguvušās personas, prasītājas norādei, ka prasītājai nav pienācīgi paziņots par notikušo 2018.gada 29.oktobra cesiju, konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes, tā kā kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta prasības prasītāja nav pildījusi ilgstoši, t.i., no 2018.gada 18.janvāra.

Civillikuma 1801.pants noteic, ka cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkurā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina.

Civillikuma 1804.pants paredz, ka agrākais kreditors, neraugoties uz cesiju, vēl joprojām skaitās par tādu līdz tam laikam, kamēr cesionārs nav dabūjis apmierinājumu no parādnieka, vai nav cēlis pret to prasību, vai vismaz nav tam pienācīgā kārtā par cesiju paziņojis. Līdz tam pašam laikam var arī parādu samaksāt cedentam, kā arī noslēgt ar viņu izlīgumu, un tapāt viņam paliek arī prasības tiesība.

Secīgi, gadījumā, ja prasītāja būtu izpildījusi kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punkta prasības pret kreditoru pēc 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma, par ko prasītāja bija informēta, prasījuma izpildi nodrošinošajam nekustamajam īpašumam ejot bojā, apdrošināšanas atlīdzību būtu ieguvis kreditors pēc 2018.gada 18.janvāra cesijas līguma, tādējādi, pamatojoties uz Civillikuma 1804.pantu, neaizskarot sākotnējā atbildētāja intereses, taču prasītāja minētās prasības nav izpildījusi, tādējādi nepamatoti aizskarot ķīlas ņēmēja intereses.

Prasītājas norādes par cesijas līguma ietvaros neveikto cesionāra un cedenta norēķinu nedod pamatu celto prasību apmierināt, ņemot vērā cesionāra un cedenta 2018.gada 20.decembra pielikumā Nr.1 panākto vienošanos.

Tādējādi, tiesai nodibinot sākotnējā atbildētāja tiesības 2019.gada 15.maijā sastādīt paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma un pieprasīt saistību pirmstermiņa izpildi atsaucoties uz kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu un II daļas 4.6.1.punktu, zūd pamats celto prasību apmierināt, sakarā ar ko celtā prasība kā nepamatota ir noraidāma, jo neguva apstiprinājumu fakts, ka kāds nepamatots prasītājas interešu aizskārums vai kaitējums, tai skaitā Civillikuma 1635.panta izpratnē, no atbildētāja puses būtu pieļauts.

[7] Sākotnējais atbildētājs, iebilstot pret celto prasību, lūdzis tiesu tiesvedību izbeigt lietā pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 2.punktu, kas paredz, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ka prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību, ko pamatojis ar uzskatu, ka celta negatīva atzīšanas prasība.

Civilprocesa likuma 1.panta pirmā daļa noteic, ka katrai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā.

Jebkurai prasībai jābūt vērstai uz konkrēta tiesību vai interešu aizskāruma vai apstrīdējuma novēršanu. Savukārt tiesai, aizstāvot personu aizskartās vai apstrīdētās civilās tiesības, jāizvēlas un jāpiemēro atbilstošs tiesību aizsardzības līdzeklis, kas var būt vērsts uz: 1) tiesību atzīšanu; 2) tā stāvokļa atjaunošanu, kāds bija līdz tiesību aizskārumam; 3) tiesību aizskarošās darbības pārtraukšanu; 4) pienākuma uzlikšanu; 5) tiesiskās attiecības grozīšanu vai izbeigšanu u.c.

Lai prasība tiktu atzīta par pamatotu, nepieciešams: 1) no vienas puses, lai prasītājam būtu materiāla tiesība, kuras aizsardzību vai atjaunošanu viņš grib panākt; 2) no otras puses, lai prasībai būtu iemesls, proti, prasītāja tiesība būtu pārkāpta no atbildētāja puses.

Prasības priekšmets ir nevis lūgums noskaidrot kādas strīdīgas attiecības saturu vispār, bet gan prasījums par to, kā ar tiesas nolēmumu novērst materiālo tiesību aizskārumu. Tādējādi prasības priekšmets ir tās apstrīdētās tiesības, tiesiskās attiecības, kuras pastāv starp prasītāju un atbildētāju un kuru esību vai neesību prasītājs lūdz tiesu konstatēt, vienlaikus lūdzot aizsargāt savas aizskartās vai apstrīdētās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

Konkrētajā gadījuma prasītāja uzskata, ka viņas civilās tiesības tiek aizskartas ar atbildētāja rīcību, t.i., atbildētājam nepamatoti izmantojot kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu un II daļas 4.6.1.punktu, atkāpjoties no līguma un pieprasot tā pirmstermiņa izpildi, nodot tiesai izvērtēšanai Civillikuma 1800, 1635.panta piemērojamību.

Tiesiskais regulējums neaizliedz personai aizstāvēt savas tiesības, lūdzot tiesu atzīt kādu dokumentu (darījumu), kas ir bijis iemesls viņa tiesību aizskārumam, par spēkā neesošu, tādā veidā faktiski anulējot šā dokumenta negatīvo ietekmi uz personu. Jebkurai prasībai jābūt vērstai uz konkrēta tiesību vai likumīgu interešu aizskāruma vai apstrīdējuma novēršanu.

Konkrētajā gadījumā tiesai nodots izvērtēt prasītājai nodarīto kaitējumu, kāds radies sākotnējam atbildētājam vienpusēji atkāpjoties no līgumiem un pieprasot pirmstermiņa saistību izpildi, sakarā ar ko lietā izvērtējams vai sākotnējā atbildētāja veiktās darbības ir bijušas tiesiskas, t.i., vai sākotnējais atbildētājs bija ieguvis tādas tiesības, lai izmantotu kredīta līguma pārjaunojuma II daļas 2.2.10.punktu un II daļas 4.6.1.punktu, jo šo tiesību izmantošana aizskāra prasītājas intereses, sākotnējam atbildētājam vienpusēji atkāpjoties no līguma un pieprasot pirmstermiņa līguma izpildi.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka, kreditoram nepamatoti atkāpjoties no līguma un pieprasot visu saistību izpildi pirms termiņa, var tikt nodarīts parādniekam kaitējums, kā apmēru, atbilstoši Civillikuma 1635.panta otrajai daļai, attiecīgi noteikt ir kompetenta tikai tiesa.

Pie šādiem apstākļiem uzskatīt, ka prasītājai nav prasības tiesības, tiesa neatrada par pamatotu, līdz ar to tiesa neuzskata, ka būtu pamats tiesvedības izbeigšanai lietā, sakarā ar ko atrada par nepieciešamu izvērtēt pēc būtības, vai ir pieļauts nepamatots prasītājas tiesību aizskārums.

[8] Ņemot vērā, ka celtā prasība tiek noraidīta, tad nav pamata tiesas izdevumus piedzīt no atbildētājas, bet, ņemot vērā, ka tiesvedības gaitā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 13,67 apmērā, bet prasītāja pie prasības celšanas tiesā tos ir segusi tikai EUR 3,20 apmērā, tad pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42. un 39.pantu no prasītājas par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iepriekš nesegtajā EUR 10,47 apmērā.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]panta pirmo daļu, nosakāmas termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās

likumīgā spēkā.

Rezolutīvā daļa
Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa
nosprieda

noraidīt prasību.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 10,47 apmērā.

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei termiņu - 10 dienas no sprieduma stāšanās spēkā.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu valsts labā, samaksu veikt saņēmējam Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, lietā Nr.C33368219, un maksājumu apliecinošu dokumentu norādītajā termiņā iesniegt Rīgas rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – **2020.gada 12.novembra**, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijai, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese /personiskais paraksts/ I.Čudina

NORAKSTS PAREIZS
Rīgas rajona tiesas tiesnese I.Čudina
Rīgā 2020.gada 12.novembrī